

ŞƏRQ qapısı

Doğma, canım-varlığım qədər sevdiyim Azərbaycanım mənim qibləgahımdır

İlham Əliyev

Qəzet 1921-ci ildən çıxır

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 58 (24.195)

4 aprel 2023-cü il, çərşənbə axşamı

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 30 qəpik

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev İtaliyanın xarici işlər və beynəlxalq əməkdaşlıq nazirinin müavini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 3-də İtaliya Respublikasının xarici işlər və beynəlxalq əməkdaşlıq nazirinin müavini Edmondo Çiriellini qəbul edib.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycan-İtaliya ikitərəfli münasibətlərinin uğurla inkişaf etdiyini deyərək, bu baxımdan qarşılıqlı səfərlərin əhəmiyyətini vurğuladı və cari ilin əvvəlindən indiyədək, İtaliyanın 3 nazirinin, həmçinin bu gün nazir müavini olan ölkəmizə səfərinin əlaqələrimizin çox yüksək səviyyədə olmasının göstəricisi kimi dəyərləndirdi.

Prezident İlham Əliyev ölkələrimiz arasında münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq müstəvisində inkişaf etdiyini qeyd edərək, əlaqələrimizin böyük hissəsinin energetika sahəsi ilə bağlı olduğunu dedi, hazırda Avropanın enerji təhlükəsizliyi istiqamətində atılan addımların Azərbaycan-İtaliya əməkdaşlığını daha da gücləndirdiyini vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı, eyni zamanda İtaliyanın Azərbaycanın birinci ticarət tərəfdaşı olduğunu xatırladaraq, ticarət dövriyyəsinin əsas hissəsinin Azərbaycanın neft-qaz ixracını təşkil etdiyini dedi və bu baxımdan əməkdaşlığımızın strukturunun genişləndirilməsi ilə bağlı əlavə addımların atılmasının zərurətini qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normallaşdırılması və sülh gündəliyi haqqında məlumat verərək ölkəmizin İkinci Qarabağ müharibəsindən dərhal sonra Ermənistanla sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı təkliflərə çıxış etdiyini diqqətə çatdırdı.

Azərbaycan Prezidenti Edmondo Çiriellini ölkəmizə səfərinin məhsuldar olacağına əminliyini bildirdi.

Azərbaycan-İtaliya əlaqələrinin minilliklərlə yaşdığı qeyd edən Edmondo Çiriellini münasibətlərimizin kökünü hətta antik dövrlərə gedib çatdığını vurğuladı. Azərbaycanın İtaliya üçün çox önəmli ölkə olduğunu deyən qonaq Cənubi Qafqazda sabitlik baxımından ölkəmizin strateji əhəmiyyətini qeyd etdi, Azərbaycanın regionda müstəqil və suveren siyasət apardığını vurğuladı. İtaliyanın xarici işlər və beynəlxalq əməkdaşlıq nazirinin müavini siyasi əlaqələrlə yanaşı, iqtisadi sahədə əməkdaşlığın da xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Türkiyənin "Baykar" şirkətinin texniki direktoru Selçuk Bayraktarı qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 3-də Türkiyənin "Baykar" şirkətinin texniki direktoru Selçuk Bayraktarı qəbul edib.

Selçuk Bayraktar Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdıraraq Türkiyədə baş verən zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılmasında göstərilən qardaşlıq yardımına görə Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycan Prezidentinə minnətdarlığını bir daha ifadə etdi.

Dövlətimizin başçısı salamlara görə təşəkkürünü bildirdi, onun da salamlarını Türkiyə Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.

Prezident İlham Əliyev zəlzələ zamanı həlak olanlara bir daha Allahdan rəhmət diləyərək, Azərbaycanın Türkiyəyə yardımını qardaşlıq borcu kimi dəyərləndirdi.

Azərbaycan Prezidenti bu yaxınlarda Ankarada Türkiyə Prezidenti ilə görüşünü və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana səfərlərini məmnunluqla xatırlayaraq, Türkiyə Prezidentinin işğaldan azad edilmiş ərazilərimizə səfərlərinin xüsusi əhəmiyyət daşıdığını qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev Türkiyənin müdafiə sənayesinin son illərdə çox böyük nailiyyətlər əldə etdiyini deyərək, bu xüsusda "Baykar" şirkətinin fəaliyyətinin aparıcı rol oynadığını vurğuladı və bu şirkətin istehsal etdiyi məhsulların Vətən müharibəsi dövründə erməni işğalçıların hərbi texnikasının məhv edilməsində oynadığı rolu bir daha qeyd etdi.

Söhbət zamanı Azərbaycanla Türkiyə arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin bütün digər sahələrdə olduğu kimi, hərbi və müdafiə sənayesi sahələrində də uğurlu inkişaf etdiyini vurğulandı, əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Sonda dövlətimizin başçısına xatirə hədiyyəsi təqdim olundu.

AZƏRTAC

Ümummilli Liderin 100 illik yubileyi münasibətilə Heydər Əliyev Muzeyi ziyarət olunub

və hazırda muzey fondunda 5 mindən çox eksponat mühafizə olunur.

Qeyd edilib ki, zəngin ekspozisiya zalında görkəmli dövlət xadiminin 1990-1993-cü illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri kimi işləyib hazırladığı, qəbul etdiyi tarixi qərar və sərəncamlar, imzalanan protokol və müqavilələr, məktub və teleqramlar, istifadə etdiyi xatirə əşyaları, kitab, qəzet, jurnallar və digər dəyərli eksponatlar sərgilənir. Azərbaycanın dahi şəxsiyyətinin muzeylərə sığmayan zəngin ömür yolunu əks etdirən ekspozisiyada Ulu Öndərimizin uşaqlıq və gənclik dövrləri, təhsil illəri, ilk əmək fəaliyyəti, muxtar respublikaya rəhbərlik etdiyi illər və müstəqil Azərbaycanın memarı kimi fəaliyyət dövrü zəngin materiallarla nümayiş etdirilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Daşınmaz Əmlak və Torpaq Məsələləri üzrə Dövlət Xidmətinin və xidmətin tabeliyində olan "Yerquruluşu, Geodeziya və Kartoqrafiya" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin kollektivləri "Heydər Əliyev İli" ilə əlaqədar Heydər Əliyev Muzeyini ziyarət ediblər.

Əvvəlcə kollektiv Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Naxçıvan şəhərinin baş meydanında əzəmətlə ucalan abidəsini ziyarət edib, abidə önünə gül dəstələri qoyaraq Ulu Öndərin əziz xatirəsinə ehtiramlarını bildiriblər.

Kollektivə görkəmli şəxsiyyətin dövlət idarəçiliyindəki misilsiz xidmətləri, dahi rəhbərin adını daşıyan muzeyin yaradılması barədə ətraflı məlumat verilərək bildirilib ki, 1999-cu il 10 may tarixindən fəaliyyət göstərən muzey Ümummilli Liderin sağlığında yaradılan ilk muzeydir

Naxçıvan Muxtar Respublikası Daşınmaz Əmlak və Torpaq Məsələləri üzrə Dövlət Xidmətinin mətbuat xidməti

Tələbələrəndən möhtəşəm flaşmob – Naxçıvanda Ulu Öndərin imzası ilk dəfə canlandırıldı

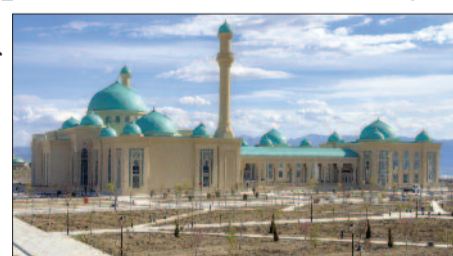
Naxçıvan Dövlət Universitetində "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində Ümummilli Liderin Azərbaycanı dünyaya tanıdan imzası canlandırılıb.

Dahi şəxsiyyətin 100 illiyinə həsr olunmuş flaşmobda 600 tələbə iştirak edib. "İmza" layihəsi çərçivəsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin muxtar respublikada eni 15 metr, uzunluğu isə 40 metrəndən ibarət ilk canlı imzası yaradılıb.

Naxçıvan Dövlət Universitetinin Televiziya, mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr bölməsi

Heydər məscidi kompleksində tikinti işləri yekunlaşmaq üzrədir

Tarixin bütün dövrlərində Azərbaycan dini, milli və mədəni dəyərlərə və müxtəlif dinlərin, millətlərin, mədəniyyətlərin, sivilizasiyaların mənsublarına münasibətinə görə, sözünl əsl mənasında, tolerantlıq nümunəsi olub. Təsədüfi deyil ki, fərqli zaman kəsiklərində işğallara məruz qalmasına, müxtəlif xalqlar tərəfindən assimilyasiya cəhdlərinə baxmayaraq, Azərbaycan xalqı daim ən yüksək dini, mənəvi dəyərlərin daşıyıcısı olub və yanaşı yaşadığı xalqların mənəvi-mədəni dəyərlərinin formalaşmasına və inkişafına mühüm töhfələr verib. Bununla yanaşı, diqqətə çatdırılmalıdır ki, Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev siyasətinin uğurlu davamıdır ki, ölkəmizdə, eləcə də muxtar diyarımızda dini dəyərlərin qorunması istiqamətində mədəniyyət ocaqlarının, pir və imamzadə komplekslərinin, ziyarətgahların bərpası, məscid və digər dini-mədəni yerlərin inşası üstünlük təşkil edir. Muxtar respublikada 200-dən artıq məscid və 18 dini icmanın fəaliyyət göstərməsi də məhz buna əyani sübutdur.

Hazırda muxtar respublikamızda 214 məscid fəaliyyət göstərir ki, onlardan ən böyük və ehtisamlı sayılanı şəhərimizin görkəmli yerlərindən birində ucaldılan və yaxında tikintisi başa çatacaq Heydər məscidi kompleksidir. Eyni vaxtda 5 min nəfərin ibadət edə biləcəyi kompleks 6 min 400 kvadratmetr sahəni əhatə edir. Bununla belə iki minarəli 15 günbəzli məsciddə qadın və kişilər üçün ayrıca ibadət zalı və mədrəsə olacaq. Naxçıvan və Şərqi qərbi məzarlıq məktəbi üz-üzə tikilən məscidin minarələrinin hündürlüyü 40, günbəzlərinin hündürlüyü isə 12 metrdir. Həmçinin kompleksdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Qazısı yanında Şura üçün ikimərtəbəli inzibati bina və ikimərtəbəli mərasim binası da inşa olunub. İnzibati binada iş, kəbin və digər otaqlar, mərasim evində isə qadın və kişilər üçün ayrıca bölmələr, eləcə də dəstəməxanalar olacaq. Hazırda məscid kompleksində işlərin böyük bir hissəsi yekunlaşıb.

Məcid RƏŞADƏTOĞLU

Böyük Zəfərlə başa çatan II Qarabağ müharibəsi şanlı tariximizə qızıl hərflərlə yazılıb. Bu Qələbə nəticəsində 30 illik işğal altında qalan torpaqlarımız azad edilib və qədim yurdumuz Qarabağa Böyük Qayıdışın əsası qoyulub. Aydındır ki, böyük Zəfərə gedən yol heç də asan olmayıb və böyük güc, qüdrət, əzm hesabına əldə edilib. Bəs bu yol haradan, necə başlandı?

Böyük Zəfərin başlanğıcı Aprel döyüşlərindən yeddi il ötür

Tarixə aprel müharibəsi və ya dördgünlük müharibə kimi yazılan bu hərbi münaqişə 2016-cı il aprelin 1-dən 2-nə keçən gecə Azərbaycan və Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin Qondarma Dağlıq Qarabağ Respublikasının hərbi birləşmələri arasında baş verib. Həmin gün Ermənistan silahlı qüvvələri bütün cəbhəboyu Azərbaycan mövqeləri və yaşayış məntəqələrini güclü artilleriya atəşinə tutub. Cəbhənin Ağdərə-Tərtər-Ağdam və Xocavənd-Füzuli istiqamətində yerləşən birliklər, artilleriya bölmələri və digər qoşun növlərinin birgə, əlaqəli fəaliyyəti nəticəsində qısa müddətdə Ermənistan silahlı bölmələrinə layiqli cavab verilib. Bu təxribat nəticəsində hərbiçilərimizdən şəhid olan və yaralanan, mülki şəxslər arasında az yaşlı uşaqlar da daxil olmaqla həlak olanlar var idi. Aprelin 3-də Tərtər rayonunun Talış kəndi ətrafındakı yüksəkliklər ordumuzun bölmələri tərəfindən azad olunub, aprelin 4-ü Ermənistan itirilmiş mövqelərini geri qaytarmaq üçün cəbhənin, əsasən, Ağdərə-Tərtər və Xocavənd-Füzuli istiqamətlərində mövqelərimizə hücum edərək təmas xəttinə yaxın olan yaşayış məntəqələrini intensiv surətdə atəşə tutub. Aprelin 5-də ordumuz Xocavənd-Füzuli istiqamətində erməni qüvvələrinin 2 ədəd tankını heyətlə birlikdə və hərbi əmlakla dolu 5-dək təkərli texnikasını sıradan çıxarıb. Moskva şəhərində Azərbaycan və Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin baş qərargah rəisləri arasında əldə edilən razılaşmaya əsasən həmin gün Azərbaycan-Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində tərəflərin razılığı ilə əməliyyatlar dayandırılıb. Lakin buna baxmayaraq, Ermənistan aprelin 5-də Mehri, Sisian və Cermuk rayonları ərazisindəki mövqelərdən iriçaplı silahlar və qumbaraatanlardan Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ordubad, Şahbuz və Babək rayonlarında yerləşən mövqelərimizi atəşə tutub. Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun qüvvələri qarşı tərəfi dəqiq cavab atəşi ilə susdurub, eyni zamanda Ordubad rayonu istiqamətində yerləşən Azərbaycan Ordusunun bölmələri qarşı tərəfin atəş nöqtəsi və mühəndis-istehkam qurğusunu darmadağın edib.

Qalibyyətə aparan döyüşlər

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin qələbəsi ilə nəticələnən döyüşlərdə Tərtər rayonunun Talış kəndi ətrafındakı yüksəkliklər, Cəbrayıl rayonunun Lələtəpə yüksəkliyi və Cocuq Mərcanlı, Goranboy rayonunun Gülüstan kəndi, Tərtər rayonunun Qazaxlar kəndi və Tərtər

rayonunun Suqovuşan kəndi istiqamətindəki yollar azad edilib. Dörd gün davam edən Aprel döyüşlərindən sonra may ayında Ermənistan və Azərbaycan prezidentləri Qarabağ

Tarixin qəhrəmanlıq səhifəsi – Aprel döyüşləri

münaqişəsinin tənzimlənməsi üzrə XİN rəhbərlərinin iştirakı ilə Vyanada görüşüb, iyunun 20-də Sankt-Peterburqda Rusiya prezidentinin iştirakı ilə üçtərəfli danışıqlarda münaqişə bölgəsində etimad tədbirlərinin möhkəmləndirilməsi, insidentlərin aşdırılması mexanizmlərinin yaradılması haqqında razılıq əldə edilib. Atəşkəs elan olunmasına baxmayaraq, Ermənistan tərəfi tez-tez sabitliyi pozaraq Silahlı Qüvvələrimizin mövqelərini atəşə tutub, dinc əhaliyə qarşı cinayətlər törədiblər. Belə hadisələrdən biri də 2017-ci ilin iyulunda Füzulinin Alxanlı qəsəbəsinin Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən miniaturlar və qumbaraatanlardan atəşə tutulması nəticəsində bir-yəşli Zəhra və nəənəsinin qətlə yetirilməsidir. Həmişə olduğu kimi, dünya ictimaiyyəti və beynəlxalq təşkilatlar bu hadisəyə də biganə qalıb.

Erməni silahlı qüvvələri bu döyüşlərdə böyük itkilərə məruz qaldı. Statistika nəzər salanda məlum olur ki, 320-dən artıq düşmən məhv edilib və 500-dən artıq hərbi qulluqçu yaralanıb. Qarşı tərəfin 30-dək tankı və digər zirehli texnikası, 25-dən artıq artilleriya qurğusu sıradan çıxarılıb, Madagiz yaşayış məntəqəsində yerləşən qərargahı və əsas hərbi hissələri məhv edilib. Ağdərə-Madagiz, Cəbrayıl istiqamətindəki yolların nəzarətdə saxlanılması imkanı əldə edilib. Aprel döyüşləri bir neçə il sonra əldə ediləcək tarixi Zəfərin hərbi-siyasi təməlini qoydu.

Qarşı tərəf isə döyüşlər zamanı Azərbaycan qarşı genişmiqyaslı informasiya müharibəsi də aparıb. Həmçinin bir çox ölkələr Azərbaycanla həmrəylik nümayiş etdirib. Türkiyə prezidenti Azərbaycanla Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində baş verən silahlı toqquşma zamanı Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçularının şəhid olması ilə bağlı ölkə başçısına başsağlığı verib, həmişə Azərbaycanın yanında olduqlarını bildirib.

2016-cı il aprelin 19-da Prezident cənab İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları ilə Aprel döyüşlərində böyük şücaət və qəhrəmanlıq göstərmiş Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 3 üzvü "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı", 7 üzvü "Azərbaycan Bayrağı" ordeni, 1 üzvü 2-ci dərəcəli və 4 üzvü 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordenləri, 19 üzvü "Vətən uğrunda" medalı, 43 üzvü "İgidliyə görə" medalı, 45 üzvü

"Hərbi xidmətlərə görə" medalı, 2 üzvü "General-mayor" ali hərbi rütbəsi ilə təltif edilib.

İşğaldan azad olunmuş ərazilər bərpa edilir

Aprel döyüşlərində ordumuzun əks-hücum əməliyyatı nəticəsində Lələtəpə yüksəkliyi alındı, 1994-cü ildə düşməndən azad edilən Cəbrayıl rayonunun Cocuq

nadzor-Gorus-Laçın-Xankəndi avtomobil yoluna nəzarət etməyə imkan verib. Bu yüksəkliklərin əldə edilməsi nəticəsində Azərbaycan strateji kommunikasiyalara və Ermənistan-Dağlıq Qarabağa gedən yola da nəzarət edə bildi. İkinci Qarabağ müharibəsində bu yola nəzarət imkanları bir çox informasiyanın əldə edilməsində də mühüm əhəmiyyət kəsb etdi.

məhv etməyə hazır vəziyyətə gətirildi. Dövlətimiz bu məsələnin sülh yolu ilə həllinə çalışsa da, Ermənistanın davam edən işğalçı, təcridatçı fəaliyyəti, verdiyi cəfəng bəyanatlar səbri tükəndirdi.

Aprel döyüşlərində əldə edilən hərbi uğur xalqımızı Böyük Zəfərə apardı

2017-ci ildə Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev Azərbaycan Ordusunun aprel qələbələrinin ildönümü ilə əlaqədar bir qrup hərbiçimizlə görüşü zamanı dedi: **"Aprel döyüşləri bizim şanlı hərbi qələbəmizdir, dövlətimizin, xalqımızın, ordumuzun gücünü göstərən qələbədir... Bu döyüşlər onu göstərir ki, Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt işğalla barışmayacaq, öz ərazi bütövlüyünü nəyin bahasına olursa-olsun, bərpa edəcəkdir"**.

Aprel döyüşləri xalqımızın minlərlə vətənpərvər, igid oğlunun müqəddəs Vətən torpağının hər qarışında canından keçməyə hər an hazır olduğunu mənfur düşməne, eləcə də bütün dünyaya bəyan etdi. Aprel döyüşlərindəki qələbəmizin davamı olaraq 2020-ci il sentyabrın 27-də başlanan və 44 gün davam edən şanlı Vətən müharibəsi xalqımızı əbədi və əzəli torpağımıza olan Qarabağa qovuşdurdu. Cocuq Mərcanlıdan başlanan şərəfli yol Şuşada böyük Zəfərlə bitdi. Aprel döyüşləri zamanı öz qəhrəmanlıqları ilə tanınmış peşəkar hərbiçilər general Mais Bərxudarov və polkovnik Şükür Həmidov 2020-ci ilin payızında torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda başlayan Vətən müharibəsində yenidən ön sırada idilər. Aprel döyüşlərində göstərdiyi igidliyə görə Azərbaycan Respublikasının Milli Qəhrəmanı adına layiq görülən Şükür Həmidov 44 günlük Vətən müharibəsində atəş yurdu Qubadlıyadək şanlı döyüş yolu keçərək məhz doğma kəndinin yaxınlığında qəhrəmancasına həlak oldu. Bu gün işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin səmasında üçrəngli bayrağımız qürurla dalğalanır. Bu Zəfərə hər zaman milli birlik və bərabərlik nümayiş etdirən, işğalla barışmayan xalqımızın əzmi, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin güclü, düşünülmüş siyasəti, Azərbaycan Ordusunun, əsgərinin cəsurluğu, fədakarlığı və rəşadəti hesabına nail olduq. Zabit və əsgərlərimizin hər biri cəbhədə öz canları-qanları bahasına əsl fədakarlıq göstərərək ön uca zirvəyə – şəhidlik zirvəsinə yüksəldi. Bu gün istər, Aprel döyüşlərində böyük qəhrəmanlıq göstərərək şəhid olmuş mayor Rasim Məmmədov, leytenant Qabil Orucəliyev və digər Vətən oğullarının, istərsə də Vətən müharibəsində, torpaqlarımızın ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin ruhu daim yaşadırlar, onların, qazilərimizin qəhrəmanlıqları gələcək nəsillər üçün örnək sayılır.

Ə Güntac ŞAHMƏMMƏDLİ

Aprel döyüşləri göstərdi ki

Aprel döyüşləri onu göstərdi ki, Azərbaycan Ordusu güclü, qüdrətli, yenilməzdir, xalqımız qəhrəman, əzmkar xalqdır. İşğalla heç vaxt barışmayacağımızı, Qarabağ münaqişəsinin həllinin bizim üçün prioritet məsələ olduğunu bir daha göstərdi. Ermənistanın uzun illər ərzində öz ordusu haqqında yaratdığı miflər, əfsanələr darmadağın edildi, güclü ordunun Azərbaycan Ordusu olduğunu göstərdi. Göstərdi ki, xalqıqıdr birliyi möhkəm olan yerdə Qələbə əldə edilməsi qaçılmazdır. Ermənistanın və onun rəhbər şəxslərinin döyüş və siyasi meydanda acı məğlubiyyəti Ermənistanın işğal edilmiş torpaqlarımızı uzun müddət işğal altında saxlaya bilməyəcəyini təsdiq etdi. Onu da göstərdi ki, əsgər və zabitlərimiz qarşıya qoyulan istənilən tapşırığı yerinə yetirməyə qadirdir. Prezident cənab İlham Əliyev demişdir: **"Mən bunu dəfələrlə demişəm ki, Ermənistanın bir ölkə kimi bundan sonra da yaşaması üçün yeganə yol qonşularla münasibətləri tənzimləməkdir. Bunun üçün də yeganə yol var. Bu yol onların ibarətdir ki, bizim işğal edilmiş torpaqlardan işğalçı qüvvələr qeyd-şərtsiz və dərhal çıxmalıdır. Bu baxımdan bu döyüşlərin çox böyük təsiri oldu. Bu təsir bu gün də özünü göstərir. Bu döyüşlər Azərbaycan xalqının, dövlətimizin, ordumuzun gücünü əyani şəkildə göstərdi. Göstərdi ki, son illər ərzində ordu quruculuğuna yetişdirilən diqqət, ayrılan siyasət, maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi, ordumuzun döyüş potensialının gücləndirilməsi, bax bu nəticələrə gətirib çıxarır"**.

Dövlət başçısının rəhbərliyi ilə ötən illər ərzində ölkəmizin iqtisadiyyatı möhkəmləndirildi, ordumuzun gücü daha da artırıldı. Azərbaycan Ordusunun güclü texnikası, müasir silahlarımız hər an düşmənin istənilən strateji və hərbi obyektini

Yeni monoqrafiya təqdim olunub

liyətini öyrənilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Onun hələ 2005-ci ildə nəşr olunmuş "Naxçıvanı öyrənmək elmi cəmiyyət" adlı kitabı bu gün də bir sıra suallara aydınlıq gətirmək üçün etibarlı mənbədir.

Bölmə sədri qeyd edib ki, monoqrafiyada din xadimi, tədqiqatçı, ölkəşünas, Naxçıvanı Tədqiq və Tə

təbbö Cəmiyyətinin elmi katibi olmuş M.Mirheydərzadənin həyatı, çoxşaxəli fəaliyyəti əsaslı araşdırılmışdır.

Bölmənin Tarix, Etnoqrafiya və Arxeologiya İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Musa Quliyev tədbirdə "Mirbağır Mirheydərzadə: unudulmaz ölkəşünas, etnoqraf, tarixçi və muzeyşünas kimi" mövzusunda məruzə edib. Məruzədə M.Mirheydərzadənin həyatı haqqında ətraflı məlumat verilib. Qeyd olunub ki, M.Mirheydərzadənin həmin çoxşaxəli fəaliyyəti

filologiya elmləri doktoru Fərman Xəlilovun tədqiqatları sayəsində 3 fəsildən ibarət, 200 səhifəni əhatə edən monoqrafiyada əksini tapmışdır. Əsərdə ölkəşünas alimin Naxçıvanı Tədqiq və Təbbö Cəmiyyətinin təşkil və fəaliyyətində göstərdiyi xidmətləri, Naxçıvan Dövlət Tarix Muzeyinin yaradılmasındakı rolu əsaslı surətdə tədqiq olunmuş, Naxçıvan bölgəsinə aid folklor materialları və maddi mədəniyyət nümunələrinin toplanılmasındakı, tarixi abidələrin qeydə alınmasındakı xidmətləri araşdırılmışdır.

Əsərdə "Naxçıvan tarixi" əsərinin ilk dəfə olaraq sistemli tədqiqatla cəlb edildiyini diqqətə çatdıran məruzəçi söyləyib ki, Fərman Xəlilov çox əhatəli və dərin araşdırma aparılmışdır. Monoqrafiya müəllifin muzey və arxivlərdə gərgin əməyinin, "Naxçıvan tarixi" əsərinin tapılması və tədqiqatla cəlb olunması üçün uzunmüddətli axtarışlarının uğurlu nə-

ticəsidir.

Məruzənin ardından AMEA-nın müxbir üzvləri, professor Əbülfəz Quliyev və professor Hacıfəxrəddin Səfərlı, Əlyazmalar Fondunun şöbə müdiri Fəxrəddin Eyləzov çıxış edərək Naxçıvan mədrəsələrinin tarixən mədəni inkişafa verdiyi töhfələrdən danışdı, M.Mirheydərzadəni numizmat, etnoqraf, arxeoloq kimi xarakterizə ediblər.

Çıxış edənlər yeni nəşrin tədqiqatçıları və bu sahəyə maraq göstərənlər üçün faydalı elmi mənbə olacağına ümidvar olduqlarını bildirərək müəllifə səmərəli elmi fəaliyyətində müvəffəqiyyət arzu ediblər.

Sonda çıxış edən əsərin müəllifi Fərman Xəlilov M.Mirheydərzadənin "Naxçıvan tarixi" əsərinin uzunmüddətli axtarışından danışaraq, monoqrafiyanın ərsəyə gəlməsində əməyi olan, əsəri redaktə edən, fikir və rəyləri ilə dəstək olan alimlərə, tədqiqatçılara təşəkkürünü bildirib.

AMEA Naxçıvan Bölməsinin mətbuat xidməti

AMEA Naxçıvan Bölməsində Əlyazmalar Fondunun baş direktoru, filologiya elmləri doktoru Fərman Xəlilovun yeni nəşr olunmuş "Fədakar ölkəşünas alim: Hacı Mirbağır Mirheydərzadə" monoqrafiyasının təqdimatı keçirilib.

Təqdimat mərasimini giriş sözü ilə Naxçıvan Bölməsinin sədri, akademik İsmayıl Hacıyev açdı. Akademik çıxışı zamanı Fərman Xəlilovun elmi fəaliyyətinə nəzər salaraq bildirib ki, alimin tədqiqatlarında Hacı Mirbağır Mirheydərzadənin elmi və ictimai fəa-

(Əvvəlki qəzetin 29 mart 2023-cü il tarixli nömrəsində)

...Gəncədə ezamiyyətdə olduğum müddətdə vaxtım olduqca Ağstafa, Tovuz, Qazax, Şəmkir, Göygöl (keçmiş Xanlar), Tərtər, Goranboy, Mingəçevir, Yevlax və digər rayonlara gedib müəyyən əlaqələr yaradırdım. Qarabağın bəzi rayonlarına da, təbii ki, gedirdim.

Döyüş gedən rayonlarda məni ən çox maraqlandıran düşmənin taktikası idi. Həm ordularının, həm də könüllülərinin. Bu məsələləri biz Dövlət Milli Müdafiə Komitəsində müzakirə edirdik. Gəncədə Naxçıvana "Yak-40" sərnişin təyyarəsi uçurdu. Aeroportun komandiri Firudin Qasımova dedim ki, təyyarənin oturmaqçaları sökülüb mənim sərəncamıma verilsin. Hansı razılıq lazımdırsa rəhbərlikdən alacağam. Bir günə "Yak-40" mənə verildi. Beş tona qədər yüklə 4000 metr yüksəklikdə uçurduq. Təyyarə sürətli olduğundan gündə 3 dəfə Gəncə-Naxçıvan reysi həyata keçirirdim. "AN-26" təyyarəsinin qəhrəman ekipajı ilə görüşüb, onlara xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyevin təşəkkürünü bildirib, öz adımdan minnətdarlıq edib Bakıya yola saldım. Çox təəssüflər olsun ki, məndən asılı olmayan səbəblərdən qəhrəman "AN-26" ekipajının üzvləri ilə bu günə qədər görüşə bilməmişəm.

Gəncədə prospekt və küçələrdə mağarlar qurulurdu. Həmin dövrdə, demək olar ki, hər gün şəhərə bir neçə şəhid gətirilirdi. Şəhər yasa бүрүнmüşdü.

***

...Naxçıvan təkcə iqtisadi blokada alınmamışdı. Burada, eyni zamanda informasiya blokada hökm sürürdü. Respublika televiziyaşının xəbərləri videokasetə köçürülür, bir gün sonra isə Naxçıvan televiziyaşısı ilə təqdim olunurdu. Naxçıvan həqiqətlərinin nəinki dünyaya, hətta Bakıya çatdırılması problemə çevrilmişdi. Bu problemi qismən həll etmək, Naxçıvana humanitar yardım göstərmək üçün Gəncədə Naxçıvana Yardım Xeyriyyə Cəmiyyətinin yaradılmasına icazə istədim. Ulu Öndər təklifimi bəyəndi...

Gəncədə Alimlər Evi fəaliyyət göstərirdi. Müdiri Kazım Axundov idi. Bir müddət əvvəl Fiqan müəllim məni Musa Musayevlə tanış etmişdi. Yük maşını lazım olduğu üçün gəncəlilərin "Musayevin qarajı" deyilən müəssisəyə getmişdim. Doğma övladı kimi məni qarşıladı Musa dayı. Gedək yemə-xanaya mən acmışam, – dedi, əslində, məni yeməyə dəvət edirdi. Musa dayı elə-belə kişilərdən deyildi. Babası Kalba Musa Naxçıvanda məşhur adam olmuşdu. Çəkirdiyi kəhriz 100 ildən çoxdur ki, əhaliyə xidmət edir. Musa dayı ilə Alimlər Evinə getdik. Kazım müəllimdən cəmiyyətin mərkəzinin Alimlər Evinə yerləşməsinə razılıq aldıq. Musa dayıya da, Kazım müəllimə də Allah rəhmət eləsin! Tezliklə Alimlər Evinə Gəncədə yaşayan qeyratlı naxçıvanlılar və Gəncəbasarın qəhrəman övladları toplaşdılar. Cəmiyyətə Hüseyn Əlizadəni sədr, Musa dayı ilə Firudin Şimşəyi müavin seçdik. Allah hər üçünə rəhmət eləsin! Gəncə Ağsaqqallar Şurasının Sədri Ağa Ağayev, Çingiz Sadıxov, Fəxrəddin Məmmədov, Metal bazanın müdiri Əli müəllim, Əkbər Nəsirov, Salman Məmmədov, akademik Mikayıl Rəhimov, Nurəddin Babayev, Vahid Şirəliyev, Hüseyn Vəliyev, Əli Mehdiyev, Əhməd Əhmədov, Fiqan İmaməliyev, milis polkovniki Natiq Həsənov, İbrahim Cəfərov, Rafiq və Rauf Şəfiyev qardaşları, Teyyub Hacıyev, Mərdan müəllim, Vilyam Hacıyev, Elşən Əliyev, Səməndər Qurbanov, Vaqif müəllim, milis kapitanı İbrahim, qarajın işçiləri Vaqif və Əli müəllim, Ziyad Abbasov, Arif Hüseynov, Firudin Qasimov, Eldəniz Nəcəfli, Mətləb Əliyev, Mərdan Tağıyev, Qəzənfər Əliyev, Qalib Rəhimli, Mətləb Abdullayev və digərləri cəmiyyətin ən fəal üzvləri idilər. Naxçıvana təmənnsiz köməklik edən bu insanlardan dünyasını dəyişənlərə rəhmət, qalanlara cəsağlığı arzu edirik. Salman Məmmədovun anası Əsmət xanım Naxçıvana gəlmiş, yüz min manatlıq dərman ləvazimatını Apteklə İdarəsinə vermiş, on min manatı Sədərəkdə müalicəyə ehtiyacı olan yarahılara paylamışdı. Cəmiyyət hər gün fəaliyyət göstərirdi. Cəmiyyət üzvlərinin, onların tələbələrinin köməyi ilə mən təyyarənin yüklənməsini də həyata keçirirdim. Həftədə bir dəfə rəhbər heyət toplanırdı. Mən Naxçıvandakı mövcud vəziyyətlə bağlı məlumat verirdim. Sonra görüləcək işlər barədə qərar qəbul edirdik. Mənim təklifimlə cəmiyyət adından Gəncədə şəhid ailələrinə, yarahılara maddi və mənəvi yardım göstərilməyə başlandı. Cəmiyyətin xətti ilə Naxçıvanın Müdafiə və İnkişaf Fonduna 2 milyon manatdan artıq vəsait köçürüldü. Cəmiyyətin qərarı ilə rəhmətlik Əkbər Nəsirov və Əli Mehdiyevin Ulu Öndər Heydər Əliyevlə görüşünü təşkil etdim. Görüşdən sonra onların Naxçıvan televiziyaşısında çıxışları oldu. Cəmiyyətin fəaliyyətini həmin dövrdə Türkiyədən gəlmiş "Tərcüman" qəzetinin jurnalisti də işıqlandırmışdı. Sağ qalmış qəhrəmanlarımıza Allahdan cəsağlığı arzulayıram. Demək istəyirəm ki, sizin qəhrəmanlığınız heç bir zaman unudulmayacaq. Eyni zamanda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin göstərişi ilə Naxçıvan Dövlət Televiziyaşısının əməkdaşları, yazıçı-publisist, şair Asim Yedigər və operator Nurəddin Əliyev Gəncə şəhərinə ezam olundular. Cəmiyyətin, qəhrəman pilotların fəaliyyətlərini videolentə alaraq televiziyaşıda işıqlandırdılar.

Həmin dövrdə Ali Məclisin Sədri Heydər Əliyev cəmiyyət üzvlərinə bir teleqram da ünvanladı: **"Möhtərəm bacılar və qardaşlar! Gəncə şəhərində Naxçıvana Yardım Xeyriyyə Cəmiyyətinin yaranması qədim Naxçıvan diyarında böyük hörmət və minnətdarlıq hissi ilə qarşılanmışdır. Cəmiyyətin üzvlərinə, Gəncə şəhər sakinlərinə naxçıvanlıların səmimi salamını və dərin məhəbbətini bildiririk. Həmzəlik və yardım üçün minnətdarlıq. Gələcək fəaliyyətinizdə uğurlar, Azərbaycanın qədim diyarları – Gəncə və Naxçıvan arasında qardaşlıq və dostluq münasibətlərinin daha da inkişaf etməsinə arzulayırıq. Bütün gəncəlilərə cəsağlığı, səadət diləyirik!**

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Heydər Əliyev".

***

...Ermənilər bütün cəbhəboyu sakitliyi pozmuşdular. Şahbuz rayonuna edilən hücum nəticəsində Həsən Nağıyevlə Telman

Sadıxov yaralanmışdı. Həsən milis əməkdaşı, Telman müəllim isə könüllü idi. Ulu Öndər muxtar respublika üzrə ən ağır yarahılırları müalicə üçün Türkiyəyə göndərdi. Onların arasında Həsən də var idi. Həkimlər onu həyata qaytara bilsələr də, ayağa qaldıra bilmədilər. Allah ona uzun ömür, cəsağlığı versin.

Naxçıvan özünün ən ağır günlərini yaşayırdı. İqtisadi böhran bütün sahələrdə hiss olunurdu. Naxçıvan əhalisi isə Heydər Əliyevin ətrafında sıx birləşmişdi. Daha acı xəbərlər isə Qarabağdan gəlirdi. Bir qəhrəman şəhidimizin cənəzəsi Naxçıvana gətirilirdi. Məlumatı ailənin əzizlərinə necə çatdıracağımı bilmirdim. Naxçıvan şəhidini son mənzilə yola salmağa hazırlaşırıq, böyük bir izdiham var idi. O, Qarabağdan Naxçıvana gələn ilk şəhid idi. Bu şəhid isə...

2023-cü il "Heydər Əliyev İli"dir

Xüsusi dövlət əhəmiyyətli tapşırıq

(III hissə)

...Naxçıvanda elektrik enerjisi fasilələrlə – iki saatdan bir verilir. Elektrik enerjisi gələn kimi hamı televizorları açıb, cəbhə xəbərləri ilə maraqlanırdı. Tarverdiyev Azər İsmət oğlu da Xocalıda baş vermiş vəhşilikləri televizordan görmüşdü. 25 yaşlı gəncin gözlərində yaş qurumurdu. "Kişi olan kəs evdə oturmaz", – deyib, heç kimlə görüşmədən Bakıya, oradan da döyüş bölgəsinə getmişdi. Ana isə "iş qurmaq" adı ilə yola çıxan oğlunu səbirsizliklə gözləyirdi. O vaxtlar məşhur "Qurtuluş" batalyonunun tərkibində qısa, lakin şərəfli döyüş yolu keçmiş, şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdi.

Üç il öncə Azərin atası İsmət müəllim rəhmətə getmişdi. Nəinki inşaatçılar, hətta bütün əhali İsmət müəllimi bacarıqlı, işgüzar bir rəhbər, həm də xeyirxah, vətənpərvər bir insan kimi tanıyırdı. Azər evin böyük oğlu idi. Ata əvəzi üç bacıya və bir qardaşa xeyir-dua verib, toylarını edəcəkdə. Lakin Vətən məhəbbəti onu şəhidlik zirvəsinə yüksəltdi. Ulu Öndər də şəhidin doğmalarına başsağlığı verməyə gəlmişdi. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

***

...Ali Məclisin Sədri məni növbəti dəfə yanına çağırmışdı. Mənə, sabaha un ehtiyatımız tükənir, əhali çörək problemi ilə üzləşəcək, təcili tədbirlər görmək lazımdır, – dedi. Hələ də respublika rəhbərliyi Naxçıvana ögey münasibət göstərir, Ayaz Mütəllibov isə "Naxçıvan Azərbaycanın korbəğirsığıdır, onu kəsib atmaq lazımdır", – deyirdi...

...İki saatdan sonra Gəncə Şəhər Ali Məclisinin sədri Çingiz Sadıxovun yanında idim. Vəziyyəti ona bildirdim. Hökumət telefonu ilə nazir Zakir Abdullayevə zəng edib, Gəncənin fondundan 60 ton unun Naxçıvana verilməsini xahiş etdi. Axşam saat 18:00-də Bakıda olmalı idim. Çingiz müəllimə Mahmud Nəbiyevin vasitəsilə Sumqayıtdan 2000 metr borunun Gəncəyə gətirildiyini bildirdim. Gəncədə Maşınqayırma zavodu fəaliyyət göstərirdi. Çingiz müəllim zavodun direktoru Eldar Qarayevə zəng etdi. Ona dedi ki, Naxçıvana təxirəsalınmadan 6 ədəd "Qrad" qurğusu hazırlanmalıdır. Sonra isə üzünü mənə tutub dedi ki, əlavə 2 ədəd qurğuyu dostum Namiq Həsənovla məndən hədiyyədir. Bir saat sonra maşınqayırma zavodunun direktoru ilə görüşüm oldu. Söhbətimiz iki saata qədər çəkdi. Göndərilmiş borular artıq müvafiq texnoloji ardıcılıqla emala başlanmışdı...

...Bəzi mühüm işləri gecələr görürdüm. Ona görə xidməti avtomobildən istifadə edə bilmirdim. Sürücüm çox yorulurdu. İki nəfər könüllü vətənpərvər mənə kömək edirdi. Onlardan biri Naxçıvanın Sovetabad (indiki Xətai məhəlləsi) kəndindən olan Yusif adlı şəxs "06 Jiquli" avtomobili, digəri isə Eldəniz Nəcəfli pekar "Moskviç"i ilə hər bir çağırışma təcili cavab verirdilər. Eldənizə zəng etdim, dedim ki, saat 18:00-də Bakıda olmalıyıq. Üç saat ərzində onun daşınması, təyyarəyə yüklənməsi məsələlərini həll etdim. "TU-154" sərnişin təyyarəsi ilə üç reysə onu Naxçıvana gətirdik. Gecə saat üçdə axırını 20 ton unu boşaldıb, Bakıya qayıtdım. Eldənizlə Bakı hava limanından ayrılarda saat 4:00-1 göstərirdi. Gəncə aeroportuna çatanda saat doqquz idi. Köməkçim Süleyman və əsgərlərimiz "Yak-40" təyyarəsinin yanında məndən təlimat gözləyirdilər. Uçmağa hazırlaşırıq ki, mühafizə xidmətinin rəisi bir nəfər könüllü əsgərin mənimlə görüşmək istədiyini bildirdi. Əsgər özünü təqdim etdi – Akif Səfərov. Atası milis podpolkovniki Mirzəməmməd müəllim Naxçıvan Daxili İşlər Nazirliyində atımla bərabər işləmişdi, dost idilər. Akif Qarabağda döyüşlərdə iştirak etmiş, ağır yaralanmışdı. Müalicəsi başa çatmamışdı. Bədəni sarğılı idi. Sonralar Akif bir neçə dəfə əməliyyat olundu. Mən, döyüş və sinif yoldaşları – İbrahim Əliyev, Cəmpolad Səfərov, Əli Bağirov, Hikmət Əliyev Akifi heç bir zaman tək buraxmadıq. Keçdiyi döyüş yolu bir kitabın mövzudur. Onu orada tək buraxa bilməzdim. Təyyarədə mərmilərin üzərində Akifi Naxçıvana gətirdim...

...Naxçıvandan Gəncəyə gələn sərnişinlər də bizə təmənnsiz köməklik göstərirdilər. Onların arasında elə vətənpərvərlər var idi ki, günlərlə könüllü surətdə aeroporta gəlib təyyarələrin yüklənməsində yaxından iştirak edirdilər. Həmin şəxslərdən Emin Tağızadənin, Ceyhun Abdullayevin, Niyazi Cəfərovun, İlqar Sadiqovun, Abidin adlarını, xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Gəncəyə qayıdanda şəhər nəqliyyat prokuroru Əli Ömərovla akademik Məmmədağa Cəfərov onları Naxçıvana aparmağımı xahiş etdilər. Əli Ömərov deputat, eyni zamanda parlamentdə Xocalı istintaq komissiyasının sədri idi. Onlar görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevlə görüşmək istəyirdilər. Görüşü təşkil etdim. Akademik Məmmədağa Cəfərovun evini bir həftə sonra avtomat silahdan atəşə tutmuşdular. Evinə gedib kömək üçün yardımımı təklif etdim, lakin imtina etdi. Ulu Öndər prezident seçildəndən sonra Əli Ömərov Azər-

baycanın Baş prokuroru oldu.

***

Rusların arasında apardığım işlər nəticə verməmişdi. Mənimlə dost olub, yardımından istifadə etmək istəyirdilər. Təbii ki, mürtəcət edənləri əliboş buraxmırdım. Gəncədə müvafiqəti olacaqlarını artıq yəqin etmişdilər. İllərboyu topladıqları şəxsi ev əşyalarını Rusiyaya aparmaq istəyirdilər, ancaq bacarmırdılar. Onlara Dərbəndə qədər ev əşyalarını çatdırmaqda yardım edəcəyimi bildirdim. Bir polkovnikin əşyaları Dərbəndə çatanda çox sevinmişdi. Mənimlə dost olmuşdu. Hər cür əməkdaşlığa hazır idi. Yaxın dostları da ona güvənib ev əşyalarını mənə həvalə etmişdilər... Gecə "Kəpəz" mehmanxanasına gələndə bir nəfərin mənimlə görüşmək istədiyini bildirdilər. Mənimlə görüşmək istəyən şəxs Surət Hüseynov

idi. Yevlaxda yun fabrikinin direktoru, Azərbaycanın Xalq deputatı idi...

...Təyyarə Naxçıvana rahat eniş etdi. Həmişə olduğu kimi, "yükü" sənədləşdirib, aktla Müdafiə Komitəsinin nümayəndəsinə təhvil verib, komitəyə getdim. Komitənin sədri rəhmətlik Elman Abbasovla görüşdüm. Ona dedim ki, Gəncədə bir nəfər mənimlə görüşmək istəyir, sizin də o görüşdə iştirakınız məqsəduyğundur. Surət Hüseynovu qiyabi tanıyırdım, onunla maraqlanmışdım, ancaq görüşməmişdim. Ertəsi gün Elman bəylə Gəncəyə uçduq, Hüseyn Əlizadə ilə görüşüb, Surət Hüseynovun evinə getdik. Bizi səmimi qarşıladı. Evdə təmir işləri gedirdi. Həyətdə divara yaxın, təxminən, yüz

yeşik 7.62 mərmiləri və 20 ədəd zirehli jilet gözümdən yayınmadı. Surət Hüseynovun bizi həyətdəki çardağa dəvət etdi. Özümüzü ona təqdim etdik. Mənim haqqında məlumatı var idi. Ümumi tanışlıqdan, söhbətdən sonra əsas mətləbə keçdik. Ona Naxçıvandan ağır hərbi, iqtisadi vəziyyətdən, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin gördüyü əsas işlərdən danışdım, ermənilərin növbəti hədəfinin Naxçıvan olduğunu bildirdim. Eyni zamanda respublika rəhbərliyi tərəfindən heç bir köməklik, yardım almağımızı dedim. Söhbətimiz qarşılıqlı anlaşma şəraitində keçdi. İstədiyimə nail olmuşdum. Surət Hüseynov görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevə böyük hörmətinin olduğunu, salamlarını ona çatdırmağı xahiş etdi. Bizi yola salarkən 5.45 və 7.62 mərmilərinə, zirehli gödəkçələrə ehtiyacımız olduğunu diqqətinə çatdırdım. Həyətdə olan yeşikləri və zirehli gödəkçələri maşına yükləyib aeroporta yola saldıq. Ayrılarəkən ona sual verdim ki, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevi necə tanıyırsınız? Bir anlığa duruxdu. Ondan "Zaman" (Vremya) xəbərlər proqramına baxıb-baxmadığımı soruşdum. Dedi ki, baxıram. Ona dedim ki, "Zaman" xəbərlər proqramını beş gün sonra diqqətlə izləsin, verilişdə bir xəbər eşidəcək, onda bu böyük siyasətçini, Naxçıvanın əsgərlərini daha yaxından tanıyacaq. "Zaman" Sovetlər Birliyinin paytaxtı Moskvadan "Ostankino" telekanalından yayımlanan ölkənin birinci kanalının verilişi idi.

Bir həftə sonra Gəncədə Surət Hüseynovla görüşdüm, əlimi sıxıb, təbrik edirdim, – dedi. Soruşdum ki, nə olub? "Zaman" xəbərlər proqramında İrəvanın yaxınlığında bir hərbi bazanın partlamasından məlumat getdiyini dedi. İki gün idi ki, ermənilər yanğıni söndürə bilmirdilər.

Surət bəylə isti münasibətlər yaranmışdı. Hətta Zazalıda ruslara məxsus bir hərbi hissədə də birlikdə olmuşduq. Bir şəhidin ailəsinə birlikdə başsağlığı vermişdik. Beş dəfə bizə köməklik üçün mürtəcətini yerinə yetirmişdi. Ancaq bu münasibət iki aydan çox çəkmədi. Köməkçim Süleymanın dostu Oqtay Baxşəliyevlə xidməti maşınımı Yevlaxa getmişdik. Yun fabrikində gözətciyə mənim gəldiyimi Surət bəyə çatdırmasını xahiş etdim. O, həmişə məni gözlətmədən qəbul edirdi. Bu dəfə yarım saatdan çox gözləməyə məcbur oldum. Nəhayət, 6 nəfər silahlı mənə yaxınlaşdı, Surət bəyin yaxın qohumu Kəramət onun məni qəbul etməyəcəyini söylədi. Səhbəti soruşdum, içəri keçmək istədim. Silahlılar qarşımı kəsib imkan vermədilər. Arxamda bir şaqılıq eşitdim. Avtomobilə ayləşəndə Süleymanla Oqtay mənim kürəyimdən vurulacağımı qorxuqlarını dedilər. Kəramət avtomatı kürəyimə tuşlayıb, atəş üçün hazır vəziyyətə gətirmişdi. Aslanlı tayfasından heç kimə kürəyimdən güllə dəyməmişdi. Allah məni saxlamışdı. Nə baş verdiyini heç cür anlaya bilmirdim...

Gəncəyə qayıtdım. Ramiz Cahangirovla görüşüm olacaqdı. Bir əməliyyat həyata keçirəcəkdik. Gecə cənub bölgəsinə Pirişibə yola çıxmalı idim. Mənimlə bərabər bir rus polkovniki və podpolkovniki olacaqdı. Məqsəd onların köməyi ilə bir ədəd tank və bir ədəd BTR-i Gəncəyə gətirmək idi. Texnikaları traylərdə gətirəcəkdik. Hər şey hazır idi. Cəlilabaddan Vaqif adlı tanışım bizi "QAZ-24" "Volqa" avtomobilində aparacaqdı. Gecə saat 3:00-da rus zabitləri ilə yola çıxacaqdıq. Mehmanxanaya təzə gəlmişdim, saat 23:30 idi. Bir az istirahət etmək istəyirdim ki, qarı döyüldü. Təxminən, on nəfər idilər. Başlarında da Surət Hüseynovun qohumu Kəramət. Yüksək səsə səhərdən Gəncəni tərk etməni tələb etdi, sonra qayıtdı ki, bəs bilmirsən, burada adamları necə yandırıb yox edirlər?! Onun sözlərini ciddiylə almadım. Mənim vəziyyətim var idi. Naxçıvan təhlükədə idi. Mən böyük şəxsiyyət Heydər Əliyevin tapşırıqlarını yerinə yetirməli idim. Ölümə qorxmurdum, dəfələrlə arxamca atəş açıb, minaya salmaq istəmişdilər, hədə-qorxular isə birinci dəfə deyildi...

(ardı var)

Urfullah QURBANOV
Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Müdafiə Komitəsinin Əks-kəşfiyyət şöbəsinin sabiq rəisi, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Heydər Əliyevin səlahiyyətli hərbi nümayəndəsi

April ayı muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərində "Mütaliə aylığı" elan edildi

Şagirdlərin formalaşmasında, mədəni aləminin zənginləşməsində, dünyagörüşünün və bilik dairəsinin genişlənməsində, məntiqi tərəkürünün, idraki bacarıqlarının inkişafında mütaliənin rolu nəzərə alınaraq artıq bir neçə ildir ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən aprel ayı muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərində "Mütaliə aylığı" elan edilir. Cari tədris ilində də bu ənənə davam etdirilib. Bu məqsədlə aprelin 3-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən "Şagirdlərin formalaşdırılmasında mütaliənin rolu və əhəmiyyəti" mövzusunda tədbir keçirilib.

mütaliə vərdişləri və mədəniyyətinin yaradılması istiqamətində davamlı tədbirlər keçirilir. Təkcə ötən il "Mütaliə aylığı" çərçivəsində keçirilən tədbirlərə 20 mindən artıq şagirdin cəlbinə nail olunmuşdur.

Diqqətə çatdırılıb ki, təhsil müəssisələrində şagirdlərin mütaliəyə təşviqi işini gücləndirmək məqsədilə aprel ayı ümumtəhsil məktəblərində "Mütaliə aylığı" elan edilir. Ay ərzində digər tədbirlərlə yanaşı, şəhər, rayon təhsil şöbələri tərəfindən "Ulu Öndər Heydər Əliyev və Azərbaycan kitab mədəniyyəti" mövzusunda tədbirlərin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Tədbirdə təhsil naziri Rəhman Məmmədov vurğulayıb ki, kitabı mədəni zənginliyin və ehtimləyə yiyələnməyin mühüm açarı hesab edən Ulu Öndər Heydər Əliyev daim gəncləri və ətrafındakı insanları mütaliə etməyə, kitabla həmsöhbət olmağa dəvət etmiş, həyatda kamil insan kimi yetişməyin, zəngin biliklərə yiyələnməyin yeganə yolunun mütaliədən keçdiyini bildirmişdir. Qeyd olunub ki, yaradılan şəraitdən səmərəli istifadə olunması, eləcə də Ümummilli Liderin bu dəyərli fikirlərini əsas tutaraq, həmçinin mütaliənin şagirdlərin formalaşmasında, milli-mədəni və ümumbəşəri dəyərlərin təşəkkülündə müstəsna rolunu nəzərə alaraq Təhsil Nazirliyi tərəfindən şagirdlərin elmi-kütləvi və bədii ədəbiyyat nümunələrinin oxusuna təşviq edilməsi, onlarda

Tədbirdə Naxçıvan Şəhər Təhsil Şöbəsinin metodik kabinet müdiri Gülxarə Tarverdiyeva "Şagirdlər arasında mütaliə mədəniyyətinin formalaşmasında məktəbin qarşısında duran vəzifələr", Naxçıvan şəhər 8 nömrəli tam orta məktəbin kitabxana müdiri Fərhadə Hüseynova "Şagirdlər arasında mütaliəyə marağın yaradılmasında məktəb kitabxanasının rolu", Heydər Əliyev adına tam orta məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi Nurlana Quliyeva "Kitab və mütaliənin mədəni inkişafımızda rolu" mövzularında çıxış edib, muxtar respublikada təhsilin inkişafına göstərilən dövlət qayğısına və ümumtəhsil məktəblərində yaradılan yüksək təhsil şəraitinə görə ölkə başçısına minnətdarlıqlarını bildiriblər.

✎ Ceyhun MƏMMƏDOV

"Liderliyə gedən yol" mövzusunda uşaqlarla görüş

Daha sonra Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq problemləri üzrə Dövlət komitəsinin sədr müavini Aytən Məmmədova bildirib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi ölkəmizdə, eləcə də muxtar respublikada yüksək səviyyədə qeyd olunur. Əlbəttə ki, bu səbəbsiz deyil. Ümummilli Lider Heydər Əliyev öz fəaliyyəti dövründə Azərbaycan xalqının inkişaf tarixini yazmışdır. İki fərqli sistemdə Azərbaycana rəhbərlik etməsinə baxmayaraq, onun fəaliyyəti yalnız və yalnız Azərbaycan xalqının maraqlarına xidmət idi. Ulu Öndər həmişə uşaqlara xüsusi diqqət yetirmiş, fəaliyyəti dövründə səhiyyə, mədəniyyət, təhsil ocaqlarının, məktəbdənkənar müəssisələrin şəbəkəsinin genişləndirilməsi uşaqların təhsilinə, dünyagörüşlərinin zənginləşdirilməsinə və sağlamlıqlarının qorunmasına öz təsirini göstərmişdir.

Qeyd olunub ki, əsas dahi şəxsiyyət tərəfindən qoyulmuş dövlət uşaq siyasəti bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilib.

Sonda Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı, Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər Fondunun icraçı direktoru Cəbi Quliyevlə "Liderliyə gedən yol" mövzusunda keçirilən görüşdə uşaqların şəxsi karyera və inkişafına bağlı fikir və təklifləri dinlənilib. Diskussiya şəklində keçirilən tədbirdə uşaqların gələcək planları, onları maraqlandıran digər məsələlərə dair suallar millət vəkili tərəfindən ətraflı cavablandırılıb.

Tədbir uşaqlar tərəfindən maraqla qarşılanıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidməti

Təbiətə, yaşıllığa qayğı müqəddəs ənənə kimi yaşadırlar

Ölkəmizin hər yerində olduğu kimi, Naxçıvan Muxtar Respublikamızda da müstəqil Azərbaycanın qurucusu və memarı Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi geniş şəkildə qeyd olunur. Bu münasibətlə keçirilən tədbirlər sırasında ağacəkmə aksiyaları da mühüm yer tutur. Dahi şəxsiyyətin arzularındakı kimi inkişaf edib gözəlləşən yurdumuzda təbiətə, yaşıllığa qayğı məhz Ulu Öndərin müqəddəs ideyalarından biri, gözəl

ənənə kimi bu gün də qorunub, yaşadırlar. Müxtəlif idarə və təşkilatların əməkdaşları tərəfindən muxtar respublikamızın hər yerində yaz gəldəndən yaşılşdırma işlərinə başlanılıb. Uzun illərdən bəri insanlarımızın əməyi ilə ərsəyə gətirilən yaşıllıqlara qulluq edilir, yeni yaşıllıq sahələri salınır. Növbəti ağacəkmə işə Naxçıvan Dövlət Baytarlıq Xidmətinin əməkdaşları tərəfindən keçirilib.

Qeyd edək ki, xidmətin heyəti yarı sahəsində yarım hektar ərazidə 200 müxtəlifnövlü meyvə tingləri əkilib.

Xəbərlər şöbəsi

Naxçıvanda "Kətə" festivalı keçiriləcək

Aprelin 7-8-də Naxçıvan şəhərində yerləşən "Naxçıvanqala" Tarix-Memariq Muzey Kompleksində "Kətə" festivalı keçiriləcək.

Festivalda muxtar respublikanın rayonlarından və Naxçıvan şəhərindən 200-ə yaxın kətə hazırlayan ailə təsərrüfatçısı, o cümlədən digər təsərrüfat subyektləri iştirak edəcək.

Festivalda muxtar respublikanın rayonlarından yığılmış müxtəlif çeşiddə göyərtələrin satışı təşkil olunacaq, həm də onlardan hazırlanacaq kətələr nümayiş ediləcək. Festivala gələnlər müxtəlif çeşiddə kətələrin hazırlanması və süfrəyə təqdim olunmasını canlı izləyəcək, təndirdə bişmiş kətə çeşidlərinin dadına baxmaq imkanı əldə edəcəklər. Musiqi və incəsənət ustaları tədbirə əlavə rəng qatacaqlar.

Festivalda "Ən dadlı kətə" nominasiyası üzrə müsabiqə təşkil ediləcək. Hazırlanan kətələr görünüşü, çeşid müxtəlifliyi və dadına görə münisiflər heyəti tərə-

findən qiymətləndiriləcək, qaliblərə diplomlar təqdim olunacaq.

Muxtar respublika sakinlərini və qonaqlarını milli mətbəximizin ləziz təamlarından olan kətələrdən dadmağa dəvət edirik!

Naxçıvan Muxtar Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin mətbuat xidməti

Naxçıvan Muxtar Respublikası Atletika Federasiyasının Bədii gimnastika bölməsinin 1 məşqçi müəllimi və 5 gimnastı Gürcüstanın Tbilisi şəhərində "Gimnastika hamı üçün" beynəlxalq turnirdə qazandıqları uğura görə mükafatlandırılıblar.

Beynəlxalq turnirin qalibi olan gimnastlar mükafatlandırılıb

Bu münasibətlə keçirilən tədbirdə məşqçi və gimnastları təbrik edən Atletika Federasiyasının sədri Rəhman Məmmədov bildirib ki, ölkəmizdə Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uşaq,

yeniyetmə və gənclərin sağlamlıq və mədəniyyətini artırmaq üçün uşaq gimnastikası kursları təşkil olunub. Bölmədə yaradılan hətərəfli şəraitin nəticəsidir ki, gimnastlar bir sıra ölkə və beynəlxalq səviyyəli yarışlarda uğurlu nəticələr əldə edirlər. Vurğulan ki, 27-30 mart 2023-cü il tarixlərdə Gürcüstanın Tbilisi şəhərində "Gimnastika hamı üçün" beynəlxalq turnir keçirilib. Üç ölkədən 33 komandanın iştirak etdiyi gimnastradada Federasiyanın Bədii gimnastika bölməsinin 1 məşqçi müəllimi və 5 gimnastı da iştirak edərək birinci pillədə qərarlaşıb. Əldə edilən bu uğurlu nəticələrə görə federasiyanın sədri gimnastları təbrik edib, onlara uğurlar arzulayıb.

Sonra Atletika Federasiyasının sədr müavini İntiqam Rəhimov qazanılan uğurlar barədə məlumat verib. Humay Qafarova onlar üçün yaradılan şəraitə, göstərilən dövlət qayğısına görə minnətdarlığını bildirib. Tədbirdə bölmənin rəhbəri Humay Qafarovaya və bölmənin gimnastları Mədinə Novruzluya, Nilufər Kərimliyə, Aydan Hüseynliyə, Təranə Əlizadəyə, İlay Sanguraya mükafatlar təqdim edilib. Sonda xatirə fotosu çəkilib və gimnastların nümunəvi çıxışlarına baxış olub.

✎ Ceyhun MƏMMƏDOV

Növbəti imtahanlar olub

qaydasında XI sinif üzrə yekun attestasiyada iştirak etmək istəyən şəxslər üçün buraxılış imtahanı, buraxılış imtahanlarında müxtəlif səbəblərdən iştirak edə bilməmiş və barəsində mərkəzə müraciət edilmiş əvvəlki illərin XI sinif məzunları üçün buraxılış imtahanı keçirilib. Respublikanın 18 şəhər və rayonunda təşkil olunan imtahanda 27 mindən çox abituriyent iştirak edib. İmtahanların idarə olunması üçün 118 ümumi imtahan rəhbəri, 337 imtahan rəhbəri, 2657 nəzarətçi-müəllim, 360 buraxılış rejimi əməkdaşı və 118 bina nümayəndəsi ayrılıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında 7 binada keçirilən imtahanlarda 1562 şagird iştirak edib. 129 zaldə təşkil edilən imtahanların idarə edilməsinə 19 rəhbər, 154 nəzarətçi ayrılıb. İmtahan saat 11⁰⁰-də başlayıb və 3 saat davam edib. Nəticələrin bir ay ərzində elan olunması nəzərdə tutulur.

Xəbərlər şöbəsi

İmişdir

Babək rayon Nəhrəm qəsəbə sakini Həsənov İlham İsmayil oğlunun adına olan sürücülük vəsiqəsi itdiyindən etibarsız sayılır.

Babək rayon Nəhrəm qəsəbə sakini Həsənov Etibar Əjdər oğlunun adına olan avtomobilin texniki pasportu itdiyindən etibarsız sayılır.

Babək rayonunun Kültəpə kəndində yaşaymış İmamverdiyeva Cahən Abdulla qızının adına olan 164ⁿ inventar nömrəli "Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair şəhadətnamə" itdiyindən etibarsız sayılır.

Naxçıvan şəhəri, Qaracığ kəndi, 1-ci küçə 63 ünvanında Əliyev Hikmət İzzət oğlunun adına olan A-004433 nömrəli torpaq sahəsinin planı və ölçüsü itdiyindən etibarsız sayılır.

ŞƏRQ qapısı
Baş redaktor:
MEHRİBAN SULTANOVA

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, "Təbriz" küçəsi 14.
Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: info@serqqapisi.gov.az

Qeydiyyat №: 575
Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: Nail Əsgərov
Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib və
Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.
Tiraj: 1000. Sifariş № 230